

NAM in Schoonebeek: oud vertrouwen en nieuwe scepsis

Willem Dekker

Als de NAM ergens nog het vertrouwen geniet van de lokale bevolking dan is het in Schoonebeek. Maar: „De NAM nu is niet meer die van vroeger.”

Bijna iedereen in oledorp Schoonebeek kent een positieve anekdote over de voormalige suikeroom en zorgzame werkgever. Aan de andere kant groeit ook de scepsis over de motieven van oliebigant NAM. Sommigen vrezen dat die misbruik maakt van de hechte band met het dorp. Die relatie wordt de komende tijd op de proef gesteld met de plannen om afvalwater van oliewinning te injecteren in de Schoonebeekse grond.

Andere houding

Henk Vredeveld, bestuurslid van Dorpsbelangen, herkent de worsteling in Schoonebeek. „Ik kom uit een NAM-gezin. Mijn vader werkte er. Toen ik 11 jaar was, overleed mijn moeder. Toen werd meteen geregeld dat we een huishoudster kregen, die overdag voor drie kinderen zorgde.”

Toen de NAM in 1996 vertrok uit het dorp deed het bedrijf dat in stijl. Werknemers konden soms al met 50 jaar met de VUT. Veel voorzieningen bleven in stand met ‘oliegeld’. Sinds de NAM in 2011 weer actief is onder het dorp, danken tientallen gezinnen in de buurt hun inkomen aan het bedrijf. Zij dragen niet allemaal een helm van de NAM, maar werken ook voor toeleveranciers, bijvoorbeeld in het transport.

Toch zijn er ook zorgen in het dorp. Een lokale makelaar krijgt met regelmaat vragen over de impact van het injecteren van afvalwater op de waarde van huizen.

Anno 2023 is Henk Vredeveld één van de criticasters van de plannen om afvalwater in de bodem achter z'n huis te pompen. „Dat de NAM van nu niet meer die van vroeger is, vergt van het dorp een andere houding. Die zien we helaas nog niet.”

Smak geld

Voorzitter Jos van Hees van Dorpsbelangen sluit zich aan bij Vredeveld.

„Schoonebeek lijkt in een soort NAM-cocon te leven. Wij missen de betrokkenheid van het dorp. Dat was in Twente in het begin niet anders. Daar moest eerst iets misgaan in de grond voordat er echt verzet kwam.” Bij lekken in buizen ontsnapt afvalwater

Van Hees en Vredeveld zitten met enkele dorpsgenoten met regelmaat aan de zogeheten ‘Ontzorgtafel’ voor de omgeving, samen met de NAM, het ministerie van Economische Zaken (EZ) en andere betrokkenen.

„Minister Hans Vijlbrief heeft gezegd dat de bevolking achter de plannen moet staan, maar aan tafel zien we dat NAM’ers en ambtenaren twee handen op één buik zijn. Het gaat ook wel om een smak geld hè”, stelt Vredeveld.

Ondanks die scepsis, en het uitblijven van veel ruggensteun uit het dorp blijven beide mannen aan tafel voor de Schoonebeekse zaak. Niet met het doel om oliewinning te laten stoppen, dat is een utopie. Maar ze willen zich ook niet op voorhand vastklinken aan het plan van de NAM om afvalwater te injecteren in twee lege gasvelden die ook vlakbij het dorp liggen.

Ongewenste gasten

Dorpsbelangen is onder de indruk van een alternatief plan van voormalig NAM-ingenieur Gert Colenbrander. Zijn voorstel behelst het zuiveren van afvalwater tot deels schoon water en een deels ingedikte zoutwatermassa die weer teruggaat het olieveld in; volledig ‘circulair’ dus.

„Het was echt sleuren om Colenbrander zijn verhaal te mogen laten doen. Wij willen dat de NAM serieus reageert op zijn verhaal. Het lijkt er nu op dat iedereen enthousiast is over dat alternatief, behalve de bestuurders en bedrijven die financiële belangen hebben”, zegt Vredeveld.

Niet alleen Colenbrander was in eerste instantie niet welkom bij het lokale overleg tussen belanghebbenden in Schoonebeek, een verslaggever van RTV Drenthe werd helemaal geweigerd en ook actiegroep Stop Afvalwater Twente zijn tot ongewenste gasten verklaard. Tot onbegrip van Dorpsbelangen Schoonebeek.

„Wij willen het verhaal van alle kanten horen. Niemand hoeft met een spandoek op de tribune te gaan zitten, maar het moet wel openbaar zijn. De angst voor reuring helpt de zaak niet”, zegt Jos van Hees.

Weinig wanklank

Donderdagavond is er een nieuwe bijeenkomst onder leiding van nieuwbakken overlegvoorzitter Bert Bouwmeester, tot anderhalf jaar geleden burgemeester van Coevorden.

Een dag eerder, woensdag, praten bestuurders de gemeenteraden van Emmen en Coevorden en Drentse Statenleden bij.

Het Emmer CDA-raadslid René Wittendorp uit Schoonebeek kondigt aan kritisch te zijn omdat de belangen groot zijn. Toch merkt ook hij weinig kopzorgen in het dorp. „Schoonebeek is traditioneel positief over de NAM. Als ik richting Twente of Groningen rij, slinkt dat vertrouwen met de kilometer.”

Hoewel Wittendorp weinig wanklank hoort, zegt hij wat achterdochtig te zijn over de miljoenenbedragen die in de wandelgangen te horen zijn als toekomstige compensatie voor het dorp, tot wel 20 procent van de winst. „Zoveel miljoenen krijgt Schoonebeek niet eens op, maar daaruit kun je wel afleiden hoe groot de belangen zijn voor de NAM om dit erdoor te krijgen. Ik voel er niets voor om gepaaid te worden.”

Tamme houding

Schoonebeekster en ex-raadslid Jenneke Ensink was als politica van LEF! fel tegen de eerste plannen met productiewater. Ze is teleurgesteld over de tamme houding van haar dorpsgenoten. „Veel mensen denken dat als de NAM zegt dat het goed komt, dat het ook goed komt. Maar ik vertrouw de NAM voor geen meter meer.”

Volgens Ensink is de kracht van het verzet in Twente geweest dat het protest zich als een olievlek over de regio verspreidde onder bevolking en bestuurders. Ze verwacht dat niet in Schoonebeek en omstreken. „Ik heb echt het gevoel dat we een pact met de duivel smeden. Het is David tegen Goliath, maar Schoonebeek heeft- of wil geen steen om mee te gooien.”

De inwoners van Schoonebeek worden op woensdag 8 februari in hun eigen dorp bijgepraat over de stand van zaken.
